

KOMENDA GŁÓWNA
ŻANDARMERII WOJSKOWEJ
Nr. 7441/Z.Praw./2024
Data 17 LIP. 2024
01-163 Warszawa

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2024 -07- 2 6

ZAL. NR

RPW/63908/2024 P
Data:2024-07-26

Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej
Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej
płk Tomasz Kajzer

0220 kat. B 10

Warszawa, dn. 16 lipca 2024 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Dotyczy: odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich.

Stanowcy Powie Rzecznika

w odpowiedzi na pismo o nr WZF.7043.50.2021.JS/TO z dnia 3 czerwca 2024r. proszę przyjąć poniższe stanowisko Żandarmerii Wojskowej w przedmiotowej sprawie.

Art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. "Warunki te mogą być określone ogólnie, dla całej służby publicznej i wówczas muszą być ustanawiane z największym umiarkowaniem, bądź w sposób zróżnicowany według poszczególnych działów służby publicznej czy rodzajów stanowisk i wówczas trzeba je w każdym przypadku uzasadnić odrębnościami zadań i celów danego działu albo stanowiska", jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 18 stycznia 2023 r. (sygn. akt III OSK 1793/21). Natomiast przepis ten nie formułuje wprost kryteriów materialnoprawnych, a Konstytucja nie gwarantuje prawa dostępu do służby publicznej wszystkim obywatelom. Liczba stanowisk w służbie publicznej jest bowiem ograniczona (por. TK sygn. akt K 28/97). Obowiązkiem państwa jest określenie obiektywnych zasad gwarantujących jednakowy dostęp do służby, w tym zakresie prawo wynikające z art. 60 musi mieć charakter realny (por. TK sygn. akt SK 14/98). Nie można wprowadzać kryteriów niemożliwych do spełnienia, a jeśli kryteria zajmowania określonych stanowisk są jednakowe dla wszystkich, np. wymóg niekaralności, nie można mówić o naruszeniu art. 60 (por. TK sygn. akt SK 18/01). Gwarancją jednakowego dostępu do służby publicznej jest ponadto stworzenie przez ustawodawcę odpowiednich procedur, natomiast ich pominięcie może oznaczać naruszenie art. 60 (por. TK sygn. akt K 9/02).

W świetle powyższego, ustawodawca, w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2023, poz. 1266 - dalej zwana „ustawą”), określa że w stosunku do osób ubiegających się o przyjęcie do służby albo pracy w Żandarmerii Wojskowej przeprowadza się postępowanie kwalifikacyjne. Mając na uwadze specyfikę Żandarmerii Wojskowej jako wyodrębnionej i wyspecjalizowanej służby wchodzącej w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej ustawodawca wskazuje, że postępowanie kwalifikacyjne ma na celu ustalenie, czy kandydat posiada predyspozycje i spełnia warunki do pełnienia służby albo pracy w Żandarmerii Wojskowej (ust.5), a co za tym idzie może być poddany badaniom psychologicznym lub psychofizjologicznym (ust.6), dlatego wypełnia ankietę kwalifikacyjną i wniosek o przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego (ust.7). W ust. 8 ponadto ustawodawca określa, że w ramach postępowania kwalifikacyjnego przeprowadza się: wobec kandydata do pracy: rozmowę kwalifikacyjną, sprawdzenie w Krajowym Rejestrze Karnym, Krajowym Systemie Informacyjnym Policji i Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych oraz ewidencjach i kartotekach niedostępnych powszechnie, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 632), wywiad o kandydacie w miejscu zamieszkania i pracy, badania psychologiczne oraz badania psychofizjologiczne, w przypadku stanowisk wymagających szczególnych predyspozycji. Natomiast wobec kandydata do służby, czynności wymienione powyżej oraz: egzamin ze sprawności fizycznej, egzamin z poziomu znajomości języków obcych, badania psychologiczne, badania psychofizjologiczne w przypadku stanowisk wymagających szczególnych predyspozycji.

W myśl natomiast art. 8a ust. 14 ustawy Minister Obrony Narodowej otrzymał umocowanie aby w drodze rozporządzenia określić sposób i tryb prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego do Żandarmerii Wojskowej oraz wzór ankiety kwalifikacyjnej i wniosku o przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego mając na względzie zapewnienie sprawnego przebiegu postępowania kwalifikacyjnego oraz wyłonienie osób posiadających predyspozycje i warunki do pełnienia służby albo pracy w Żandarmerii Wojskowej. Minister Obrony Narodowej wydał rozporządzenie z dnia 31 sierpnia 2020 r w sprawie prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego do Żandarmerii Wojskowej (Dz. U. poz. 1605 – dalej zwane „rozporządzeniem”), co istotne bazując na wytycznych do wydania aktu wykonawczego zawartych we wskazanej delegacji in fine (art. 8a ust. 14). W ocenie Żandarmerii Wojskowej, we wskazanym obszarze delegacyjnym mieści się przewidziana w rozporządzeniu możliwość przerwania postępowania kwalifikacyjnego, która następuje tylko i wyłącznie w przypadku, gdy dalsze prowadzenie postępowania kwalifikacyjnego nie rokuje możliwości jego zakończenia stwierdzeniem, że kandydat posiada predyspozycje i spełnia warunki do służby w Żandarmerii Wojskowej. Czynność przerwania postępowania kwalifikacyjnego jest elementem trybu przeprowadzenia tego postępowania, wprowadzonym w celu wykonania umocowania ustawowego do wydania aktu wykonawczego, którego celem jest konieczność zapewnienia sprawnego przebiegu całego postępowania. Skoro zatem - co wynika również z delegacji ustawowej – dalsze prowadzenie postępowania w stosunku do kandydata nie może doprowadzić do potwierdzenia jego predyspozycji lub spełnienia

wymagań w tym konkretnym postępowaniu, to dalsze jego prowadzenie staje się niecelowe. Dzieje się tak w trosce o wiarygodność i rzetelność prowadzonych postępowań kwalifikacyjnych, mających na celu pozyskanie kandydatów o nieposzlakowanej opinii do pracy i służby w Żandarmerii Wojskowej. Pierwszym powodem takiego stanu rzeczy jest m.in. konieczność zapewnienia ochrony osób trzecich, które podczas realizacji wywiadu środowiskowego są rozpytywane przez organ właściwy do realizacji przedmiotowego etapu postępowania kwalifikacyjnego o informacje dotyczące kandydata ubiegającego się o służbę lub pracę w Żandarmerii Wojskowej. Osoby te związane są z najbliższym otoczeniem kandydata, tj. pracodawca, współpracownicy, sąsiedzi. Kandydaci zdają sobie sprawę z powyższego faktu. W przypadku otrzymania informacji o negatywnym zakończeniu procedury kwalifikacyjnej do służby lub pracy w Żandarmerii Wojskowej ze wskazaniem konkretnego etapu (w tym konkretnym przypadku – wywiad środowiskowy), który zdecydował o wyniku postępowania kwalifikacyjnego, zachodzi wysokie prawdopodobieństwo próby kontaktu i negatywnego oddziaływania kandydata na osoby z najbliższego otoczenia, których informacje mogły przyczynić się do odrzucenia jego kandydatury. Zaznaczyć należy, że kandydat mógłby również oddziaływać negatywnie na osoby z najbliższego otoczenia, które de facto w ogóle nie uczestniczyły w przedmiotowym etapie.

Kolejnym znamionem przykładem jest etap badania psychologicznego czy psychofizjologicznego. W przypadku uzyskania informacji o negatywnym wyniku tych etapów postępowania kwalifikacyjnego, kandydat przy kolejnym podejściu mógłby diametralnie, celowo zmienić charakter swoich odpowiedzi w stosunku do pierwszego podejścia, co byłoby próbą wprowadzenia w błąd komisji kwalifikacyjnej i jednocześnie świadczyłoby o braku szczerości i uczciwości danego kandydata.

Ponadto istotnym etapem, po którym przerywa się postępowanie kwalifikacyjne jest negatywna weryfikacja w ewidencjach i kartotekach niedostępnych powszechnie. Skoro są one niedostępne powszechnie, to informacje w nich widniejące są niejawne. Ujawnienie takich informacji jest ściśle reglamentowane przez ustawę o ochronie informacji niejawnych.

Przechodząc do drugiej wątpliwości wystąpienia Pana Rzecznika wskazuję, że Żandarmeria Wojskowa zainicjowała proces legislacyjny, w którym procedowane jest Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej zmieniające rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego do Żandarmerii Wojskowej, który doprowadzi do zmiany § 5 pkt. 4 rozporządzenia w taki sposób, że wprost z przepisu wynikało będzie, iż ponowny udział w postępowaniu kwalifikacyjnym będzie możliwy dla kandydata już po okresie 12 miesięcy od zakończenia poprzedniego postępowania kwalifikacyjnego bez względu na to czy zostało ono przerwane czy zakończyło się stwierdzeniem, że kandydat nie posiada predyspozycji lub nie spełnia warunków do służby albo pracy w Żandarmerii Wojskowej.

Z wyrazami szacunku

**KOMENDANT GŁÓWNY
ŻANDARMERII WOJSKOWEJ**

[Podpis]
płk Tomasz KAJZER